

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av polislagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av polislagen (RP 166/2020 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt)

- regeringsråd Johanna Hakala, inrikesministeriet
- specialsakkunnig Joni Korpinen, justitieministeriet
- överinspektör Heli Heikkola, skyddspolisen
- biträdande dataombudsman Jari Råman, Dataombudsmannens byrå
- statsåklagare Mikko Männikkö, Åklagarmyndigheten
- tingsdomare Jukka Jaakkola, Helsingfors tingsrätt.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att polislagen ändras.

Det föreslås att vissa bestämmelser i polislagen ska nämna en polisman som hör till befälet vid skyddspolisen. De bestämmelserna fick inget sådant omnämnande i samband med lagstiftningspaketet om civil underrättelseinhämtning. Polismän som hör till befälet vid skyddspolisen ska få rätt att utföra tjänsteuppdrag som hänför sig till polisens befogenheter.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning trädde i kraft den 1 juni 2019 (FvUB 30/2018 rd — RP 202/2017 rd). Som ett led i den nämnda lagstiftningen frantogs skyddspolisen befogenheterna att göra förundersökning och använda tvångsmedel. Meningen var ändå att inte ändra skyddspolisens befogenheter när det gäller att förhindra och avslöja brott.

Betänkande FvUB 25/2020 rd

Bestämmelser om hemliga metoder för inhämtande av information som används för att förhindra och avslöja brott finns i 5 kap. i polislagen (872/2011). Där föreskrivs det att beslut om metoderna, yrkande på att de ska användas och vissa andra åtgärder till vissa delar ska skötas av en anhållningsberättigad polisman. De bestämmelserna tillämpas också på skyddspolisens verksamhet. Efter det att lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning trädde i kraft har det inte funnits några anhållningsberättigade tjänstemän vid skyddspolisen, eftersom denna som det sägs ovan inte längre har några befogenheter att göra förundersökningar och använda tvångsmedel. För att visa att det är fråga om samma beslutsnivå inom skyddspolisen hänvisas det i den gällande lagstiftningen till polisman som hör till befälet vid skyddspolisen, och med begreppet avses chefen eller en biträdande chef för skyddspolisen eller en avdelningschef, överinspektör eller inspektör vid skyddspolisen. Efter det att lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning trädde i kraft har det framgått att omnämmandet av en polisman som hör till befälet vid skyddspolisen uppenbarligen av misstag fallit bort i en del av bestämmelserna i 5 kap. i polislagen där det var meningen att det skulle ingå. Enligt inkommen utredning är bestämmelserna i polislagen därför inkonsekventa till dessa delar, vilket har lett till oklarheter i praktiska situationer, bland annat i domstolar.

Utskottet konstaterar för tydlighetens skull att det inte i bestämmelserna i lagförslaget föreskrivs om några nya befogenheter för polisen. Polismän som hör till befälet vid skyddspolisen får inte heller beslutanderätt. Enligt 5 kap. 18 § i polislagen ska beslut om teknisk avlyssning fattas av domstolen. Dessutom får anordningar, metoder och programvara som används för teknisk observation enligt 26 § i det kapitlet installeras i utrymmen som används för stadigvarande boende endast om domstolen har gett tillstånd till det.

Utskottet anser det viktigt att förtydliga vem som får besluta om användningen av hemliga metoder för inhämtande av information och särskilt att fastställa skyldigheten att granska upptagningar och handlingar på det sätt som regeringen föreslår också med avseende på behovet av behandling av personuppgifter och uppgifternas riktighet.

Utskottet anser att de ändringar som föreslås i 5 kap. i polislagen är nödvändiga för att säkerställa att en polisman som hör till befälet vid skyddspolisen ska ha faktiska möjligheter att klara av sina tjänsteuppdrag i anslutning till hemligt inhämtande av information. Förvaltningsutskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 166/2020 rd utan ändringar.

Betänkande FvUB 25/2020 rd

Helsingfors 3.12.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Riikka Purra saf
vice ordförande Mari-Leena Talvitie saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Jussi Halla-aho saf
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Hanna Huttunen cent
medlem Aki Lindén sd
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Juha Pylväs cent
medlem Matti Semi vänst
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Ben Zyskowicz saml.

Sekreterare var

plenarråd Henri Helo.